

Vantaa kaupunki
Sosiaali- ja terveyslautakunta
Asematie 7
01300 Vantaa

LASTENSUOJELUN MÄÄRÄAIKOJEN VALTAKUNNALLINEN VALVONTA

ASIA

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) pyytää lastensuojelulain 27 a §:n perusteella kunnilta ja kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa tiedot lastensuojelulaissa säädettyjen määräaikojen noudattamisesta. Tiedonkeruujaksolta 1.10.2017 – 31.3.2018 THL luovutti keräämänsä tiedot Sosiaali- ja terveystietokeskukseen (Valvira) ja Valvira siirsi edelleen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Vantaan kaupungin lastensuojelun THL:n tekemään kyselyyn antamat vastaukset käsiteltäväksi sosiaalihuoltolain mukaisena valvonta-asiana, koska vastausten mukaan laissa säädettyt määräajat olivat ylittyneet.

SELVITYKSET

Vantaan kaupungin lastensuojelun antamien vastausten perusteella on ilmennyt, että lastensuojelulain 26 §:ssä säädettyissä määräajoissa on ollut viivytyksiä. Vastausten perusteella 1.10.2017 – 31.3.2018 lastensuojelutarpeen arvioinnin käsittely alkoi 123 (2,5 %) tapauksessa seitsemän arkipäivän määräaika ylittäen. Palvelutarpeen arvioinnin valmistuminen ylitti kolmen kuukauden määräajan 254 (20,7 %) tapauksessa.

Aluehallintovirasto varasi 12.7.2018 päivätyllä kirjeellä Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnalle hallintolain 34 §:n mukaisesti tilaisuuden antaa kirjallinen selitys edellä esitetyn johdosta. Erityisesti pyydettiin selvitystä, onko lastensuojelulain mukaiset määräajat saatettu lainmukaiseksi THL:lle toimitettujen vastausten jälkeen ja ne toimenpiteet, joilla kunta tulee korjaamaan tilanteen lainmukaiseksi.

Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnan antama selitys on saapunut 26.9.2018 aluehallintovirastoon.

Selvityksessä on raportoitu lastensuojeluilmoitusten ja lastensuojelutarpeen selvitysten käsittelyaikoja huhti-, touko-, kesä- ja heinäkuulta 2018. Lastensuojeluilmoitukset käsiteltiin huhti - heinäkuun ajanjaksolla 99 – 100 %:sti seitsemän arkipäivän kuluessa ja palvelutarpeen arvioinnit valmistuivat kolmen kuukauden määräajassa siten, että kuukausivaihtelu oli välillä 82 – 96 %.

Ajankohdan 1.10.2017 – 31.3.2018 määräaikaisten ylityksiin on saadun selvityksen mukaan vaikuttanut pääkaupunkiseudun vaikeutunut sosiaalityöntekijöiden rekrytointitilanne. Alkuvuodesta 2018 vakansseista oli enimmillään vain puolet täytettyinä. Syksyllä 2017 perustettu uusien asiakkaiden yksikkö aiheutti toiminnallisia muutoksia, jotka vaikuttivat myös irtisanoutumisiin sen ohella, että yksikön esimies ja kaksi johtavaa sosiaalityöntekijää irtisanoutuivat.

Vantaan kaupunki on pyrkinyt tehostamaan rekrytointia ja sitoutumista useilla toimenpiteillä; rekrytointilisä, graduvapaa, työsuhteasunnot, muuttokustannusten tukeminen, sitoutumispalkkio, kannustuspalkkio ja rekrytointikanavien laajentaminen.

Ruuhkaa on purettu ostopalveluin ja siirtämällä toisesta yksiköstä virkavastuisia sosiaalityöntekijöitä työpareiksi. Muiden yksiköiden sosiaalityöntekijöitä ja lähikuntien sosiaalityöntekijöitä on otettu ylitoihin iltaisin ja lauantaisin. Kirjallisia töitä on siirretty mahdollisimman paljon toimistosihteerille. Lisäksi on hankittu työhyvinvointikoulutusta ja muutosvalmennusta.

Selvityksessä todetaan, että 12.3.2018 uusien asiakkaiden yksikköön on rekrytoitu uusi esimies ja lähiesimiehenä toimivista johtavista sosiaalityöntekijöistä toinen aloitti keväällä ja toinen elokuussa. Esimiesvakanssien täytyttyä myös sosiaalityöntekijöiden rekrytointi helpottui. Syyskuun alussa kaikki uusien lapsiperheasiakkaiden tiimin vakanssit oli täytetty. Lisäksi asiakasprosesseja on kehitetty ja työhyvinvoinnin todetaan olevan hyvällä tasolla.

Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo olevan perusteltua uskoa, että lakisääteiset käsittelyajat saavutetaan syksyn 2018 aikana, lautakunta seuraa tiiviisti käsittelyaikaisten toteutumista.

THL:n tiedonkeruujakson 1.4.- 30.9.2018 tiedot ovat myös aluehallintoviraston käytössä. Niiden mukaan palvelutarpeen arvioinnin aloitukset ylittivät mainitulla jaksolla 116 (2,6 %) tapauksessa ja palvelutarpeen arvioinnin valmistumisista 145 (13,4 %) ylitti kolmen kuukauden määräajan.

Aluehallintovirasto teki 26.4.2018 ohjaus- ja arviointikäynnin Vantaan lastensuojeluun uusien asiakkaiden yksikön kriisiytyneen henkilöstötilanteen vuoksi. Tilanteella oli vaikutusta erityisesti määräaikaisten noudattamiseen ja sen myötä asiakasturvallisuuteen. Valvontapäätös tämän valvonnan osalta annetaan erikseen myöhemmin.

RATKAISU

Aluehallintovirasto antaa huomautuksen Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnalle lastensuojelulaissa säädettyjen määräaikaisten ylittämistä ajanjaksolla 1.10.2017– 31.3.2018.

PERUSTELUT

Lastensuojelulain tarkoituksena on lain 1 §:n mukaan turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun.

Lastensuojelulain 26 §:n mukaan lastensuojeluasia tulee vireille hakeuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on vastaanottanut pyynnön lastensuojelutarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoituksen taikka saanut muutoin tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve.

Lisäksi on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. Arvion lastensuojelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeesta tekee sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä arvioi lapsen kasvuolosuhteita sekä huoltajien tai muiden lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden mahdollisuuksia huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta. Arviointi tehdään kyseessä olevan tapauksen olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. Arvioinnin tekemiseksi sosiaalityöntekijä voi tarvittaessa olla yhteydessä lapselle läheisiin henkilöihin sekä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin siten kuin sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään. Palvelutarpeen arvioinnissa on noudatettava mitä sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetään. Arvio on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Jokaisella lastensuojelun asiakkaalla on oikeus saada asiansa käsiteltyä sille säädetyssä määräajassa. Lastensuojelulain 4 §:n mukaan lastensuojelun on pyrittävä ehkäisemään lapsen ja perheen ongelmia sekä puuttumaan riittävän varhain havaittuihin ongelmiin. Lastensuojelussa asialla on usein suuri merkitys asianosaisen jokapäiväiseen elämään ja välitön yhteys perusoikeuksiin. Lainsäätäjä on pyrkinyt laissa säädetyillä määräajoilla varmistamaan sen, että asiat käsitellään kohtuullisessa ajassa, asioiden käsittelyyn kohdennetaan riittävästi voimavaroja ja käsittelyvelvollisuus tulee muutoinkin täytetyksi. Myös hallintolain 23 §:n 1 momentti velvoittaa viranomaisia käsittelemään asiat ilman aiheetonta viivytystä.

Sosiaalihuoltolain 57 §:n mukaan, jos sosiaalihuollon ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että kunta tai kuntayhtymä on sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, aluehallintovirasto voi antaa kunnalle tai kuntayhtymälle taikka virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle virkamiehelle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle. Aluehallintovirasto voi, jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin

toimenpiteisiin, kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Vantaan lastensuojelun antamien vastausten perusteella lastensuojelulaissa säädetyt määräajat ovat ylittyneet merkittävässä määrin ajanjaksolla 1.10.2017-31.3.2018 ja määräaikojen ylityksiä on ollut huomattavissa määrin edelleen ajanjaksolla 1.4.-30.9.2018.

Vantaan lastensuojelun henkilöstötilanne on parantunut syksyllä 2018 ja sosiaali- ja terveystoimiala on ryhtynyt asianmukaisiin toimenpiteisiin saavuttaakseen määräaikojen noudattamisessa lainmukaisen tilanteen.

Aluehallintovirasto antaa huomautuksen Vantaan sosiaali- ja terveystalutakunnalle lastensuojelulaissa säädettyjen määräaikojen noudattamisen laiminlyönneistä ja toteaa ylitysten määrien ajanjaksolla 1.10.2017-31.3.2018 olleen merkittäviä. Aluehallintovirasto pitää huolestuttavana, etteivät Vantaan lastensuojelun asiakkaiden oikeudet asiansa viivytyksettömään käsittelyyn toteudu ja määräaikojen ylitykset ovat olleet pitkäaikaisia. Lain edellyttämät määräajat ovat ehdottomia ja viranomaisia velvoittavia.

MUUTOKSENHAKU Tähän ratkaisuun ei voi sosiaalihuoltolain (17.9.1982/710) 57 §:n 3 momentin mukaan voi hakea muutosta.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perusteluissa mainitut

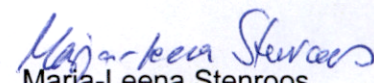
LISÄTIETOJA

Lisätietojen antaja sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja Marja-Leena Stenroos, puh. 029501 6000

Sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja

Maija Gartman

Sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja

Marja-Leena Stenroos

SUORITEMAKSU Päätös on maksuton

TIEDOKSI Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira